

Algemeen	
Aan	Portefeuillehouders cultuur & recreatie
Van	Mariëtte Zivkovic-Laurenta en Marlies van der Linden
Datum	6 september 2018
Verspreiden	Nee
Kenmerk	18.0007835

Stedelijke en regionale profielen voor kunst en cultuur

Op dit moment bereidt het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), op advies van de [Raad voor Cultuur](#), de nieuwe beleidsperiode voor (Rijkscultuurbeleid 2021-2024). In haar advies pleit de Raad voor Cultuur voor een nieuwe verhouding tussen het Rijk, provincies en gemeenten in de vorm van stedelijke cultuurregio's waarin overheden en de cultuursector samenwerken. De minister van OCW nodigt samenwerkende gemeenten en provincies uit om, zo veel mogelijk samen met het culturele veld, regio- en/of stedelijke profielen op te stellen. Dit roept de vraag op: vormt Gooi en Vechtstreek een eigen regio of maken wij onderdeel uit van een groter gebied? Wat betekent dat en hoe past dat voor onze samenwerking? Deze notitie gaat nader in op stedelijke en regionale profielen en de implicatie hiervan op Gooi en Vechtstreek. Op basis van een verkenning naar verschillende scenario's, gesprekken met het ministerie, de provincie en betrokkenen bij Utrecht en de MRA wordt hieronder geadviseerd over de regio-indeling.

Doel en gevolg

In het regionale profiel beschrijven de partijen hun gezamenlijke visie op kunst en cultuur in de regio. Het belangrijkste doel van deze profielen is het versterken van de samenwerking: enerzijds het versterken van de samenwerking binnen regio's (ambitie regio's op de lange termijn) en anderzijds het versterken van de samenwerking tussen OCW en de regio's (meer afstemming tussen het cultuurbeleid van de rijksoverheid en van provincies en gemeenten).

De Raad voor Cultuur heeft 16 regio's benoemd die nu al in bepaalde mate samenwerken. In Nederland zijn ook 'witte vlekken', dit zijn regio's waar geen nadruk ligt op de samenwerking met het Rijk. De Raad voor Cultuur heeft in haar advies Gooi en Vechtstreek ingedeeld als onderdeel van de Metropool Regio Amsterdam (MRA). De regio Gooi en Vechtstreek heeft zich tijdens een werkbezoek van de Raad voor Cultuur in november 2017 zelf ook gepresenteerd als deelregio van de MRA.

Het ministerie van OCW benadrukt dat de stedelijke en regionale profielen gericht zijn op de samenwerking binnen de diverse regio's. Deze profielen zijn van meerwaarde voor de regio's door gezamenlijk thema's te verkennen (o.a. wat zijn de behoeften, wat zijn de ambities, hoe willen we ons ontwikkelen). In de profielen kan ook beter rekening worden gehouden met de samenstelling en behoeften van de bevolking, met de identiteit en verhalen uit de regio en met het lokale klimaat voor de makers en kunstenaars. De profielen kunnen voorstellen bevatten voor thematische samenwerking in aanloop naar de periode 2021-2024 in de vorm van proeftuinen. De opgestelde stedelijke en regionale profielen zijn achtergrondinformatie voor de Raad voor Cultuur. Ze vormen een bijlage van de gezamenlijke adviesaanvraag aan de Raad voor Cultuur over het stelsel 2021-2024. In het voorjaar 2019 komt de Raad voor Cultuur met een advies. De minister van OCW presenteert in de zomer van 2019 uitgangspunten voor de periode 2021-2024 met een conceptregeling. Begin 2020 kunnen instellingen hun aanvraag doen voor de nieuwe BIS periode.

Regioprofiel en financiering

Het ministerie van OCW bevestigt dat de profielen en financiering los van elkaar staan. Financiering wordt niet bepaald op basis van de regio-indeling. Vanuit OCW is aangegeven de geldstromen in de nieuwe beleidsperiode niet radicaal te verleggen. OCW heeft in de periode 2019-2020 wel budget voor proeftuinen. Bij de verdeling van dit budget kijkt OCW o.a. of een proeftuin interessante informatie op kan leveren die ook in andere regio's gebruikt kan worden. Het regioprofiel is geen factor voor de Culturele Basisinfrastructuur (BIS). De regioprofielen zijn niet bepalend voor de financiering van de proeftuinen 2019-2020. Voor de aanvraag van de culturele instellingen in het kader van de BIS is het ook niet relevant bij welke regio een culturele instelling is ingedeeld.

Scenario's

Regio's mogen een regionaal profiel indienen bij het ministerie. Voor de regio Gooi en Vechtstreek zijn drie scenario's verkend:

1. Regioprofiel MRA
2. Regioprofiel Utrecht
3. Zelfstandig regioprofiel

Ad. 1. Regioprofiel MRA

De MRA is het samenwerkingsverband van de provincies Noord-Holland en Flevoland, 33 gemeenten en de Vervoerregio Amsterdam. Elke gemeente en deelregio brengt kwaliteiten in die het totaal versterken. Binnen de MRA wordt aan verschillende thema's samengewerkt: ruimte en economie, landschap en toerisme, bereikbaarheid, maar ook cultuur en erfgoed. In MRA verband wordt kennis en capaciteit gebundeld. Er worden onderzoeken en projecten uitgevoerd.

De oproep van de minister heeft gezorgd voor een stroomversnelling om de samenwerking tussen regio's en culturele instellingen te verstevigen. Dit gebeurt ook op het niveau van de metropoolregio. Het regioprofiel dat op dit moment wordt opgesteld vanuit de MRA gaat in op de overkoepelende trends, ontwikkelingen en uitdagingen voor de culturele sector. Naast een overkoepelend MRA profiel wordt voor alle deelregio's een eigen regioprofiel gemaakt.

Regionaal wordt een financiële bijdrage van €1,50 per inwoner geleverd voor de brede samenwerking binnen MRA verband. De gevraagde cofinanciering voor bv. proeftuinen kan gefinancierd worden uit het MRA-budget. Met het definitieve regioprofiel wordt binnen MRA verband ook gelobbyd om meer geld beschikbaar te stellen voor cultuur en erfgoed.

De provincie Noord-Holland benadrukt het onderscheidende profiel van de regio Gooi en Vechtstreek binnen MRA verband. Daarnaast biedt de samenwerking in het brede MRA spectrum meer mogelijkheden voor samenwerking, uitwisseling en kennisdeling dan met een zelfstandig profiel.

Ad. 2. Regioprofiel Utrecht

De provincie Utrecht heeft samen met de gemeenten Utrecht en Amersfoort een stedelijk profiel opgesteld. Voorafgaand hieraan hebben deze partijen een Cultuurpact gesloten met als doel om de samenwerking tussen de overheden op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed te versterken.

Het Regioprofiel Utrecht is reeds afgerond, aansluiting door Gooi en Vechtstreek ligt niet voor de hand.

Ad. 3 Zelfstandig regioprofiel

Sinds 2016 wordt er regionaal samengewerkt op het gebied van cultuur en erfgoed in Gooi en Vechtstreek.

De regio kan besluiten om een zelfstandig regioprofiel in te dienen. Dit profiel zal echter niet verschillen van het profiel wat in MRA verband wordt voorbereid.

Advies

Na de bestuurlijke aftrap stedelijke en regionale profielen (op 14 juni 2018 in Leeuwarden) was de indruk ontstaan dat de regio-indeling grote consequenties zou hebben. Dit leidde tot deze verkenning. Hieruit is gebleken dat het ministerie met het opstellen van stedelijke en regionale profielen de samenwerking binnen een regio naar een hoger plan wil tillen. In Gooi en Vechtstreek werken gemeenten met instellingen aan de culturele infrastructuur en het versterken van het culturele profiel. Dit gebeurt in samenwerking met partners binnen de MRA. Ook is gebleken dat stedelijke en regionale profielen niet zijn gekoppeld aan financiering.

Gelet op bovenstaande (nieuwe) informatie en de al bestaande samenwerking binnen de MRA, is het onlogisch om aan te sluiten bij het Regioprofiel van Utrecht. Ook een zelfstandig profiel opstellen levert geen meerwaarde op. Daarnaast biedt de samenwerking binnen de MRA meerwaarde, omdat gebruik kan worden gemaakt van de bestaande faciliteiten (MRA bureau), capaciteit en de MRA-financiering. Binnen de MRA wordt kennis gedeeld en aan concrete projecten gewerkt, vanuit een gezamenlijk opgestelde MRA actie agenda. Het merendeel van de internationale bezoekers in Nederland komt aan in de MRA. Met het project *'Amsterdam Bezoeken, Holland Zien'* wordt deze toeristenstroom verspreid. Als deelregio profiteren we hier direct van (*Castles & Gardens of Amsterdam*). Dit heeft ook een positief effect op het aantal nationale bezoekers. De samenwerking binnen de MRA voortzetten, en daarbinnen samenwerken aan een sterke culturele identiteit en infrastructuur, past het meest bij de ambitie van Gooi en Vechtstreek.

Het (deel)regioprofiel Gooi en Vechtstreek wat binnen MRA verband wordt opgesteld, is mede de basis om de regionale ontwikkelingen en samenwerking CERT-breed verder voort te zetten. Met de vijf kwaliteitsplekken zijn gebieden/thema's benoemd die kenmerkend zijn voor de regio. Tijdens de inspiratiesessies kwaliteitsplekken gaan we concreet aan de slag om focus aan te brengen in de profilering van de regio, de onderlinge samenwerking verder te versterken en gezamenlijk te kijken hoe we de regio het beste kunnen vermarkten. Dit is niet alleen op basis van kunst en cultuur/erfgoed en de samenwerking met de culturele instellingen, maar juist ook in samenhang met de toeristisch-recreatieve ondernemers. Dit leidt tot een concreet en overzichtelijk beeld van de regio. Deze concretisering sluit aan op de bestuurlijke wens om niet meer visies, profielen e.d. op stellen, maar met concrete projecten aan de slag te gaan.